

INVÁZIÓS NÖVÉNYFAJOK A MECSEKERDŐ ZRT. MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

Ripszám István
Mecsekerdő Zrt.
termelési vezérigazgató-helyettes

A „KOCSÁNYOS TÖLGY
MEGÓVÁSA A HATÁR-MENTI
TÉRSÉGBEN”
SZAKMAI NAP

MTA
PÉCSI TERÜLETI
BIZOTTSÁGÁNAK SZÉKHÁZA

2018. 06. 27.

Hungary-Croatia
IPA Cross-border Co-operation Programme

MOTTÓ

Nem csak az új ismeret, hanem a meglévő ismeretek új összefüggése is hozhat új felismerést.

MECSEKERDŐ
Természetes úton

ÖZÖNNÖVÉNYEK JELLEMZŐI

Tág tűrésű fajok

Élőhelyi igény

Szaporodás

Növekedés

Kórokozók

Ellenálló képesség

ÖZÖNNÖVÉNYEK FAJLISTÁJA

- 1998. március 11-13. között Jósuvafőn került megrendezésre az **Agresszív adventív növényfajok és a természetvédelem** című szakmai találkozó.
- A rendezvényen összeállították a legveszélyesebb fajok listáját, amely **33 adventív és 3 őshonos** (ám megfelelő feltételek között inváziós tulajdonságokat mutató) fajt tartalmazott.

EURÓPAI UNIÓ SZINTŰ SZABÁLYOZÁS

- Az Európai Parlament és a Tanács az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről alkotott **1143/2014/EU rendeletét** 2014. október 22-én fogadták el. Ez a rendelet **2015. január 1-jén** lépett hatályba.

Az Európai Bizottság 2016. július 13-án fogadta el az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok **1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet** szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló **2016/1141. végrehajtási rendeletét**, melyet a Bizottság (EU) **2017/1263 végrehajtási rendelete** 2017. július 12-én 12 fajjal bővített. A bővített lista **2017. augusztus 2-án** lépett hatályba.

HAZAI JOGSZABÁLYI VONATKOZÁSOK I.

- A hazai jogharmonizációs folyamat első lépéseként megjelent és 2017. január 1-jén lépett hatályba a témában érintett egyes törvényeket módosító jogszabály. Az egyes törvények az idegenhonos inváziós fajokra vonatkozóan egészültek ki szabályozásokkal.

2016. évi CXXXVII. törvény, egyes törvényeknek az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzésének és kezelésének összefüggésben történő módosításokról

HAZAI JOGSZABÁLYI VONATKOZÁSOK II.

- Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló hazai kormányrendelet **2017. január 1-én lépett hatályba**, amelyben megtörtént a megfelelő hatóságok kijelölése is.

408/2016 (XII. 13.) Korm. rendelet az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének és behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

VESZÉLYES NÖVÉNYFAJOK JEGYZÉKE

- A természetvédelmi szempontból veszélyt jelentő szárazföldi és vízi özönnövények jegyzékén, amely **33 szárazföldi** és **8 vízi** növényfajt tartalmaz, azok a növényfajok találhatók meg, melyek hazánkban nem őshonosak és jelenlétük a természetes, illetve természetközeli élőhelyeken az őshonos növény- és állatvilág számára veszélyt jelent.

AZ IDEGEN FAJ INVÁZIÓJÁNAK SZAKASZAI

- **Spontán megtelepedés**, amikor kialakul a vadon élő és az embertől függetlenül szaporodó populáció.
- **Tartós megtelepedés**, amikor a populáció már eléri az önfenntartó populációméretet

Elterjedési területüket gyorsan növelik

SZÁRAZFÖLDI INVÁZIÓS NÖVÉNYEK I.

Tudományos név	Magyar név
<i>Acer negundo</i>	zöld juhar
<i>Ailanthus altissima</i>	bálványfa
<i>Amorpha fruticosa</i>	gyalogakác
<i>Asclepias syriaca</i>	közönséges selyemkóró
<i>Aster lanceolatus</i> (beleértve <i>A. tradescantii</i>), <i>A. novi-belgii</i> , <i>A. × salignus</i>	észak-amerikai őszirózsák
<i>Celtis occidentalis</i>	nyugati ostorfa
<i>Cenchrus incertus</i>	átoktüske
<i>Echinocystis lobata</i>	süntök
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	keskenylevelű ezüstfa
<i>Fallopia japonica</i> , <i>F. × bohemica</i> , <i>F. sachalinensis</i>	japán, cseh és szahalini óriáskeserűfű
<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	amerikai kőris
<i>Helianthus tuberosus</i> s. l. (<i>H. decapetalus</i> auct.)	Vadcsicsóka
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	kaukázusi medvetalp

SZÁRAZFÖLDI INVÁZIÓS NÖVÉNYEK II.

Tudományos név	Magyar név
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowsky-medvetalp
<i>Hordeum jubatum</i>	díszárpa
<i>Humulus scandens</i>	japán komló
<i>Impatiens glandulifera</i>	bíbor nebáncsvirág
<i>Impatiens parviflora</i>	kisvirágú nebáncsvirág
<i>Juncus tenuis</i>	vékony szittyó
<i>Padus serotina</i>	kései meggy
<i>Parthenocissus inserta</i>	közönséges vadszőlő
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	tapadó vadszőlő
<i>Phytolacca americana</i>	amerikai alkörmös
<i>Phytolacca esculenta</i>	kínai alkörmös
<i>Robinia pseudoacacia</i>	fehér akác
<i>Rudbeckia laciniata</i>	magas kúpvirág
<i>Solidago gigantea</i>	magas aranyvessző
<i>Solidago canadensis</i>	kanadai aranyvessző
<i>Vitis vulpina</i>	parti szőlő

INVÁZIÓS NÖVÉNYEK A MECSEKERDŐ ZRT. MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

- fehér akác – *Robinia pseudoacacia*
- bálványfa - *Ailanthus altissima*
- gyalogakác - *Amorpha fruticosa*
- amerikai kőris – *Fraxinus pennsylvanica*
- japán, cseh és szahalini óriáskeserűfű – *Fallopia japonica*, *F. ×bohemica*, *F. sachalinensis*
- közönséges selyemkóró - *Asclepias syriaca*

INVÁZIÓS NÖVÉNYFAJOK A MECSEKERDŐ ZRT. ÁLTAL VAGYONKEZELT TERÜLETEN

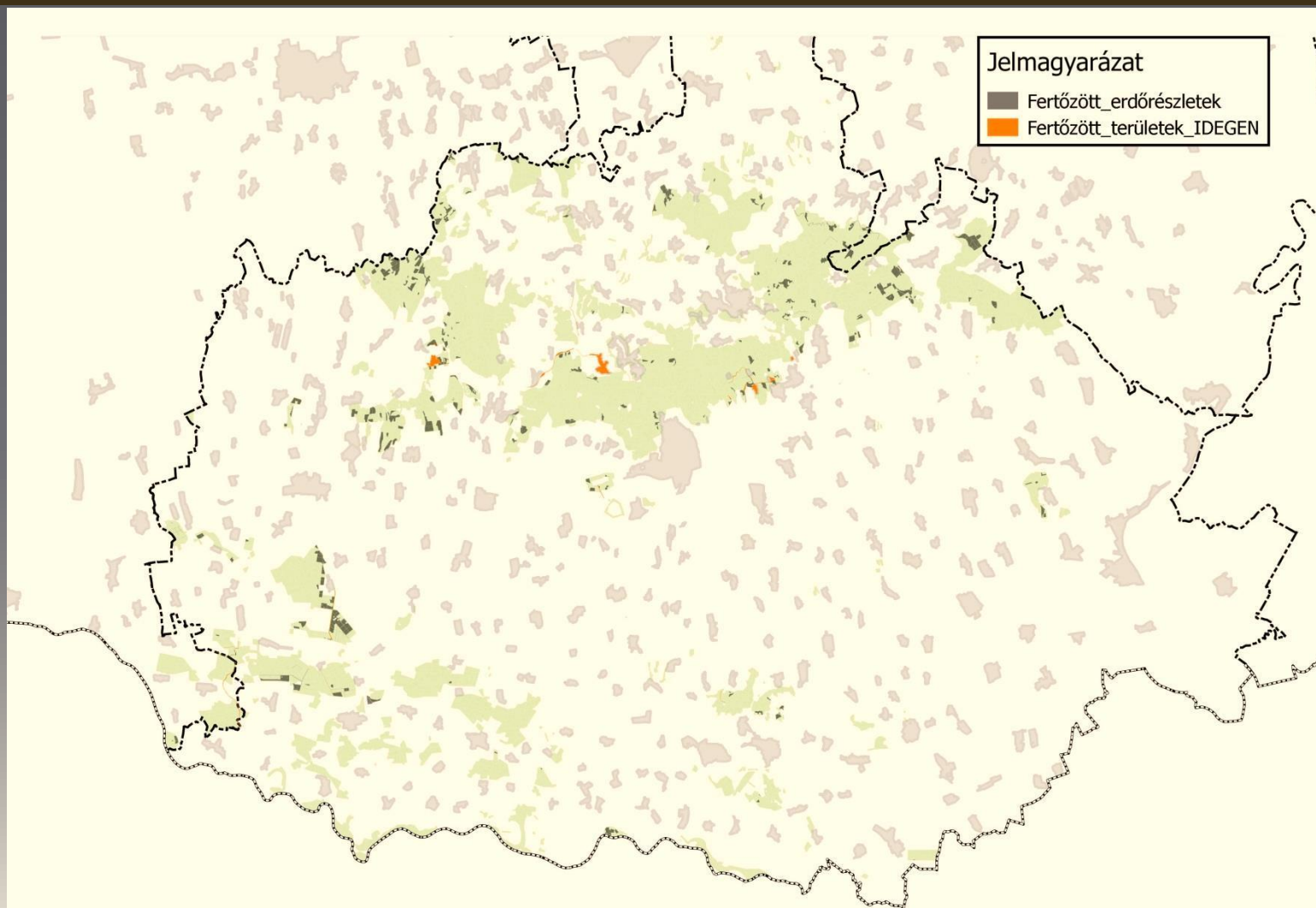
Faj	Tudományos név	Terület (ha)	Terület (%)	Fatömeg (%)	Inv. Érintett terület (ha)	Inv. Fertőzött terület (ha)
Fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i>	3 226	6,10	3,10	716	150
Mirigyes bálványfa	<i>Allanthus altissima</i>	22	0,04	0,03	1 346	123
Cserjés gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>				432	148
Amerikai kőris	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	38	0,07	0,06	3	1
Óriás japánkeserűfű	<i>Fallopia japonica</i>				49	1
Selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>				190	2
Amerikai alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>				10	5
Zöld juhar	<i>Acer negundo</i>	8	0,02	0,01	1	0

MECSEKERDŐ
Természetes úton

INVÁZIÓS NÖVÉNYEKkel FERTŐZÖTT TERÜLETEK

MECSEKERDŐ
Természetes úton

Magyar Tudományos Akadémia

FEHÉR AKÁC (ROBINIA PSEUDOACACIA)

2014-ben a fehér akácot (magyar akác néven), valamint az akácmézet hungarikummá nyilvánították

MECSEKERDŐ
Természetes úton

AZ AKÁC SZEREPE

- **Alföldfásítás**
- **Szövetkezeti és állami gazdasági erdők**
- **Magánerdő**
- **Alacsony vágásforduló**
- **Könnyű erdőfelújítás**
- **Egyszerű állománynevelés**
- **Szén megkötés**

MECSEKERDŐ
Természetes úton

FEHÉR AKÁC ELŐFORDULÁSA A MECSEKERDŐ ZRT. MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

- **3226 ha**
- **Területarány: 6,1 %**
- **Élőfakészlet: 3,1 %**
- **716 ha természetes erdők helyén**

BÁLVÁNYFA (AILANTHUS ALTISSIMA)

- **Őshonos: Kína középső és északkeleti részén, Korea**
- **Európába 1751- ben került, „parkfa”-ként ültették**
- **Magyarországon kb. 1820-tól ültetik**
- **Fényigényes, szélsőséges szárazságot jól tűri**
- **Fiatal korban intenzív növekedés (akár 1m/hónap)**
- **Agresszív sarjadzás gyökérről**
- **Magja sokáig csíráképes**
- **Allelopátia (metabolitok)**
- **Özönnövény, invazív faj (1998 Jósvafő)**

MECSEKERDŐ
Természetes úton

Magyar Erdészeti Intézet

BÁLVÁNYFA SARJKÉPZÉSE

MECSEKERDŐ
Természetes úton

A BÁLVÁNYFA ELŐFODRULÁSA MAGYARORSZÁGON

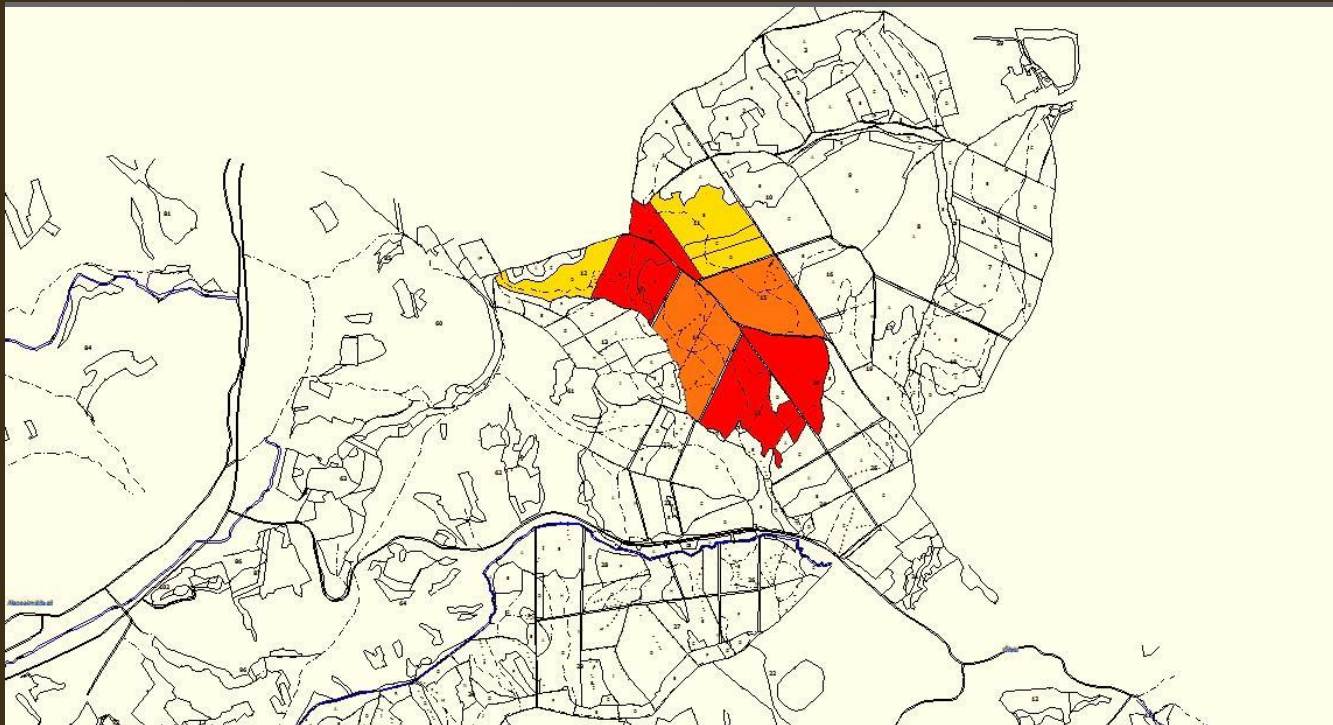

MECSEKERDŐ
Természetes úton

BÁLVÁNYFA FERTŐZÖTT „GÓCTERÜLETEK” MECSEKNÁDASD KERÜLET

■ Erősen fertőzött: 53 ha
Közepesen fertőzött: 40 ha
Gyengén fertőzött: 30 ha

MECSEKERDŐ
Természetes úton

BÁLVÁNYFA FERTŐZÖTT „GÓCTERÜLETEK” SZÉKELYSZABAR KERÜLET

- Erősen fertőzött: 13,4 ha
- Közepesen fertőzött: 39,2 ha
- Gyengén fertőzött: 16,6 ha

BÁLVÁNYFA ELLENI VEGYSZERES VÉDEKEZÉS TECHNOLÓGIÁI

■ Törzsinjektálás

- 8 cm átmérő felett , min. 6-os fúrófejjel 45°-os szögben
- 1 ml 1:1-es oldat, lezárás szilikonnal
- Hatóanyag: glifozát – ammonium (Medallon), metszulfuron (MEZZO) keverék

■ Sarjpermetezés

- 5 cm átmérő és 1,5 m magasság alatt
- Glifozát-ammonium (Medallon) + Silwet min 10 %-os oldat
- Kijuttatás: háti permetezővel

■ Sarj kéregkenés

- 8 cm átmérő alatt és 1,5 m magasság felett, kéregre ecsettel felhordva
- Glifozát-ammonium (Medallon), vagy tryklopir (Garlon 4E)

MECSEKERDŐ
Természetes úton

ERDŐSMECSKE 13 A BÁLVÁNYFA FERTŐZÖTT RÉSZE 2011 MÁJUSÁBAN, KIINDULÓ ÁLLAPOT

MECSEKERDŐ
Természetes úton

ERDŐSMECSKE 24 E 2011 MÁJUSÁBAN 1 ÉV VEGYSZERES KEZELÉS UTÁN

MECSEKERDŐ
Természetes úton

BÁLVÁNYFA INJEKTÁLÁS EREDMÉNYE MECSEKNÁDASD 12 B ERDŐRÉSZBEN

MECSEKERDŐ
Természetes úton

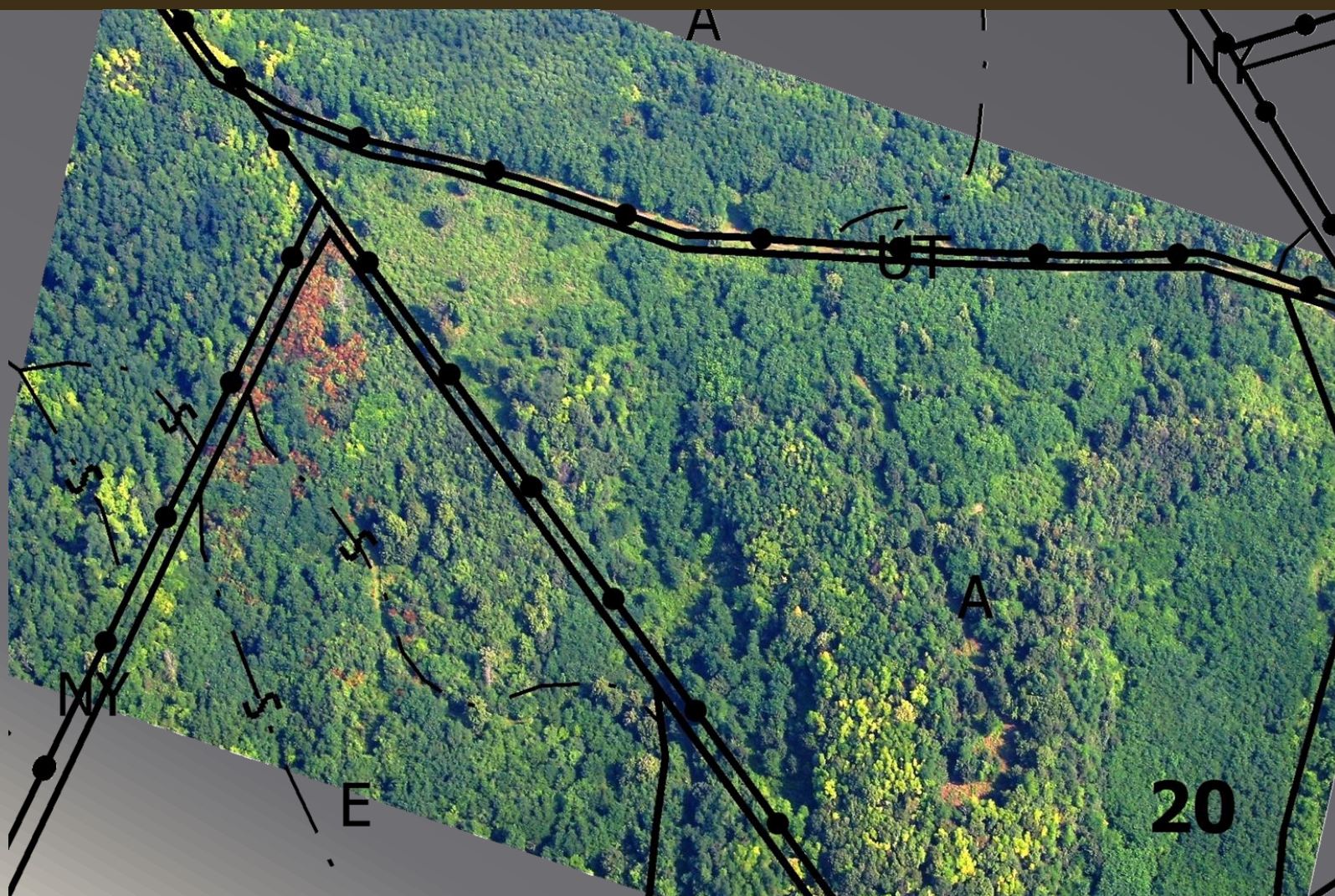

BÁLVÁNYFA KÉREGKENÉSES KEZELÉSÉNEK KEZDŐDŐ TÜNETEI

BÁLVÁNYFA INJEKTÁLÁS EREDMÉNYE LÉGI FOTÓRÓL

GYALOGAKÁC (AMORPHA FRUTICOSA)

- Észak-Amerikában őshonos
- Pillangósvirágú
- 3-4 méteres cserje
- Csaknem kiirthatatlan, gyorsan terjed
- A hullámtérben is kártékony: sűrű állományt képez
- A természetes erdők és rétek helyét veszi el

Úszva terjedő milliónyi magva áradáskor mindenhova eljut

MECSEKERDŐ
Természetes úton

GYALOGAKÁC, MEKKORA PROBLÉMA?

- Erdősítések
- Vízpartok
- Visszafertőződés
- Pillangósokra van vegyszeres technológia

AMERIKAI KÖRIS (FRAXINUS PENNSYLVANICA)

- Az atlantikus-észak-amerikai flóraterületekről származik
- Két alfaját a 18/19. század fordulóján telepítették át Európába:
 - *Fraxinus pennsylvanica* var. *austini* 1780 körül,
 - *Fraxinus pennsylvanica* var. *subintegerrima* 1820 táján
- Gyorsan felújul
- Európában elterjedt
- Növénykártevőknek is jól ellenáll

A fényt, a meleget és a nedvességet kedveli

A sótartalmat és a szennyezett levegőt is jól tűri

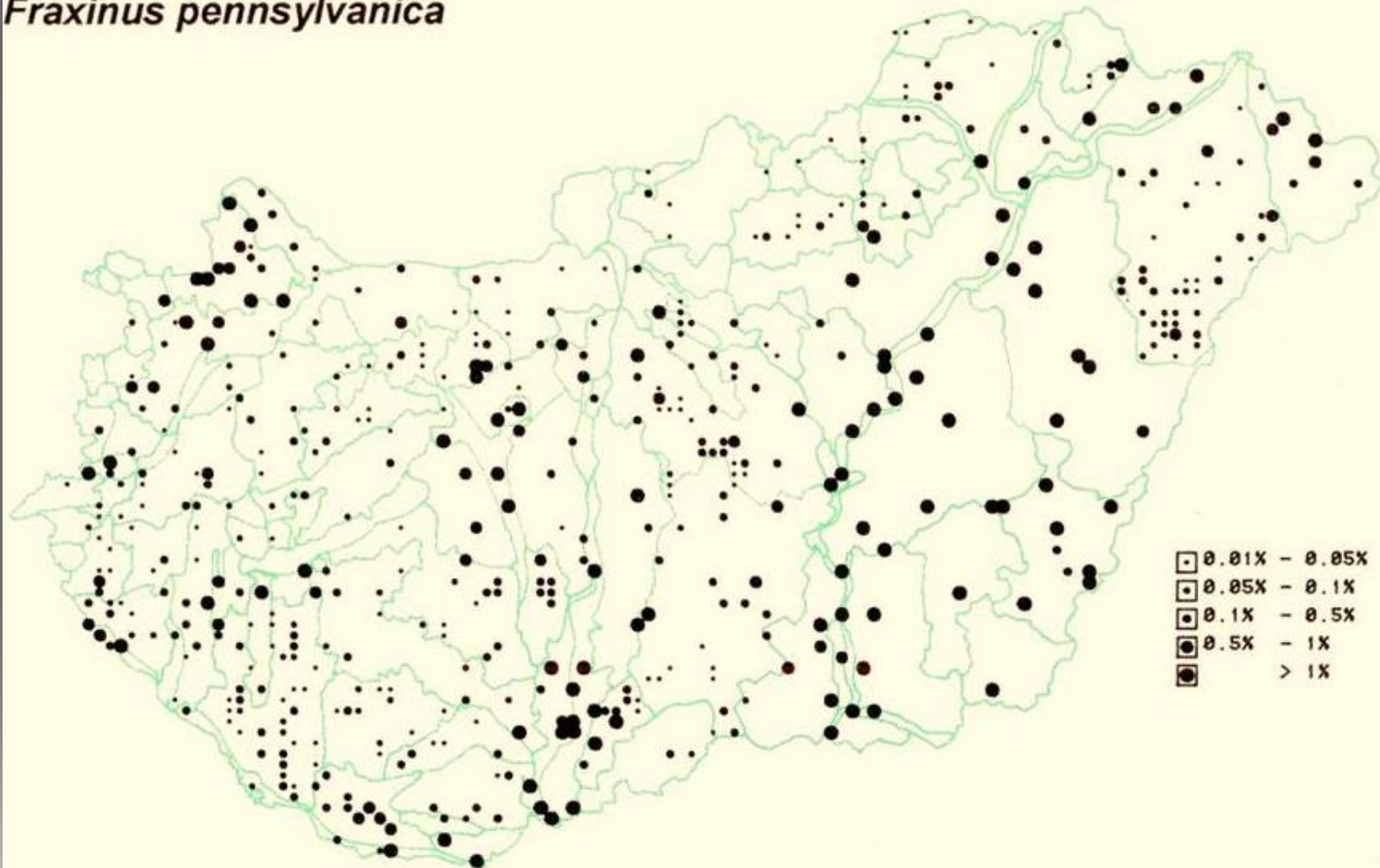

MECSEKERDŐ
Természetes úton

AMERIKAI KŐRIS ELŐFORDULÁSA MAGYARORSZÁGON

Fraxinus pennsylvanica

MECSEKERDŐ
Természetes úton

AMERIKAI KŐRIS ELŐFORDULÁSA A MECSEKEREDŐ ZRT. MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

- 38 ha
- Terület arány: 0,07 %

ÓRIÁS JAPÁNKESERÜFŰ (FALLOPIA JAPONICA)

- A 19. században Japánból először Nagy-Britanniába, onnan Észak-Amerikába került dísznövényként.
- gyors növekedésre képes
- 2 méter mélyre érő rizómáik
- bolygatott talaj
- A szaporítóképleteket az ember és a víz terjeszti
- Kártevője:
 - japán levélbolha - *Aphalara itadori*
 - levélfoltosságot okozó gomba - *Mycosphaerella polygoni-cuspidati*

MECSEKERDŐ
Természetes úton

MAGYAR
KÖRNYEZETVÉDELMI
KÖZPONT

ÓRIÁS JAPÁNKESERÜFŰ (FALLOPIA JAPONICA)

SELYEMKÓRÓ (ASCLEPIAS SYRIACA)

- Észak-amerikai eredetű
- A textilipar számára hozták az országba
- Agresszíven terjeszkedő évelő gyom-növény
- „Selyemfűmész”, „vaddohánymész”

MECSEKERDŐ
Természetes úton

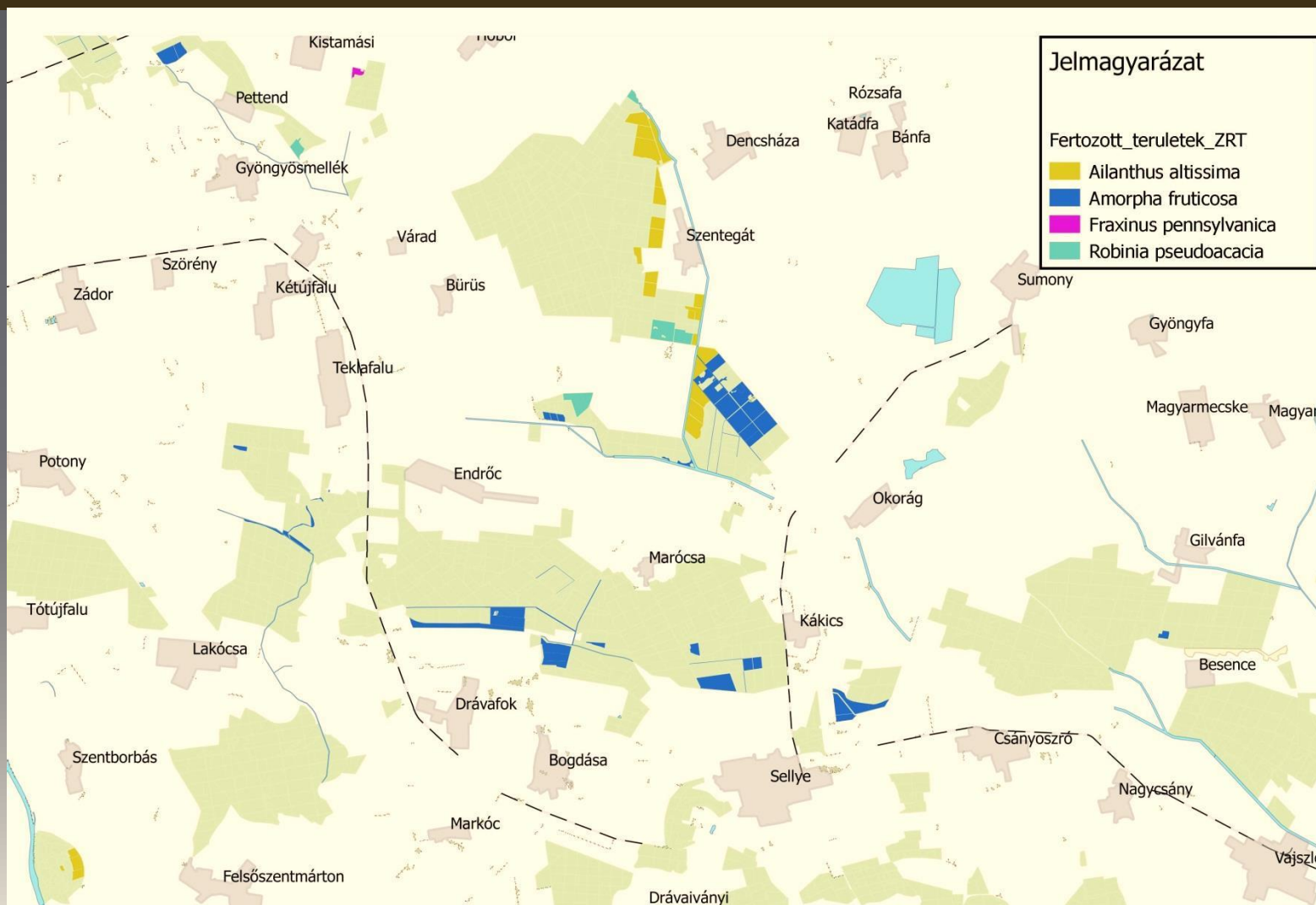
SELYEMKÓRÓ ELŐFORDULÁSA A MECSEKEREDŐ ZRT. MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

190 ha

PROJEKT TERÜLET FERTŐZÖTTSÉGE

MECSEKERDŐ
Természetes úton

MIRE SZÁMÍTHATUNK?

- **Tapasztalatok**
 - következetesség
 - rendszerezés
- **Megoldások**
 - Csak együtt lehet!

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

Ripszám István
Mecsekerdő Zrt.
termelési vezérigazgató-helyettes

INTERREG HUHR/1601/2.2.1/0002 - OAK PROTECTION

A „KOCSÁNYOS TÖLGY
MEGÓVÁSA A HATÁR-MENTI
TÉRSÉGBEN”
SZAKMAI NAP

MTA
PÉCSI TERÜLETI
BIZOTTSÁGÁNAK SZÉKHÁZA

2018. 06. 27.

Hungary-Croatia
IPA Cross-border Co-operation Programme